

SS Radovan Đurana. Teraz ju dobehli vysoké deficity, ktoré sa vláda snaží riešiť znížovaním výdavkov a zvyšovaním príjmov. „Konsolidačný balíček je ukázkou toho, že nezodpovedné zvyšovanie výdavkov financovaných na dlh nakoniec každú krajinu dobehne. Dávky sa škrtajú ťažko, preto sú vlády nútené siahnuť k opatreniam, ktoré budú mať negatívne ekonomické dôsledky,“ dodal R. Đurana pre TREND.

Vyššie dôchodkové odvody

Vláda Petra Fialu má vcelku jasno v tom, z ktorých položiek chce získať financie. Plánuje zrušiť 22 daňových výnimiek alebo obmedziť ich účinnosť a limity. Napríklad obmedzí odpočítateľnú položku na manželského partnera, zruší takzvané školkovné, teda zľavu na dani pre rodiča pri umiestnení dieťaťa v predškolskom zariadení. Namiesto troch sadzieb dane z pridanej hodnoty majú byť dve.

Živnostníkom sa majú postupne zdvihnúť minimálne odvody. Mali by sa vyrovnáť odvodom pracovníka s minimálnou mzdou, ktorá v tomto roku predstavuje 17 300 Kč (asi 730 eur). Samostatne zárobkovo činným osobám sa má po novom v rokoch 2024 až 2026 postupne zvyšovať povinný minimálny vymeriavací základ poisťného na sociálne poistenie z 25 percent priemernej mzdy na cieľovú úroveň 40 percent. Vláda argumentuje tým, že chce, aby živnostníci mali dôstojnejšie dôchodky, čo je vraj v súlade s odporúčaniami Národnej ekonomickej rady vlády (NERV). Každý živnostník si takto pripláti ročne niekoľko stoviek až tisíc českých korún navyše. Keby sa nové pravidlo uplatnilo v súčasnosti, minimálne preddavky na sociálne poistenie by podľa portálu businessinfo.cz narástli zo súčasných 2 944 Kč na 4 710 Kč (asi zo 125 na 200 eur). Za rok by tak len na sociálnom poistení zaplatili SZČO namiesto 35-tisíc Kč viac ako 56-tisíc korún Kč (2 300 eur).

Vláda nestála o iné názory

Na návrh NERV vládný kabinet zároveň predpísal, aby SZČO (v češtine OSVČ - osoba samostatne výdělečně činná) platili poisťné najmenej z 55

percent základu dane. V súčasnosti je táto úroveň na 50 percentách. Ide o osobitne nepopulárne opatrenie. „Smutným paradoxom vládneho návrhu je fakt, že najväčší dosah odvodov SZČO bude na najmenších živnostníkov s najnižšími príjmami, kým, naopak, tí veľkí zmenu takmer nepocítia,“ uviedol pre TREND predseda Asociácie malých a stredných podnikov a živnostníkov (AMSP) ČR Josef Jaroš. „Pri vládnom návrhu vo vzťahu k živnostníkom nevidíme naozaj žiadne plusy. Návrh s nami nijako nekonzultovali, pretože vláda zrejme nestála o názor insiderov z praxe,“ postážoval sa.

Česká vláda sa dostala do komplikovanej situácie, keď v minulosti znížila dane fyzickým osobám

Vládu podľa J. Jaroša nepresvedčilo ani to, že SZČO počas aktívneho života prakticky nečerpajú žiadne sociálne benefity. Podnikajú na vlastnú zodpovednosť a dávky od štátu využívajú len výnimočne. „Na živnostníkov rozhodne nikto nedopláca. Odmietame nepodložené informácie, že hromadne sa prepadávajú z dôvodu nízkych dôchodkov do systému dávok a štátnej pomoci,“ povedal J. Jaroš. Podľa neho môžu nové opatrenia viesť k tomu, že drobní živnostníci presunú svoju činnosť do režimu „peniaze na ruku“ a nič odvádzať nebudú, prípadne uprednostnia podnikanie cez spoločnosť s ručením obmedzeným. Pre firmy však chce vláda zdvihnúť daň z príjmu z 19 na 21 percent. Do štátnej kasy by to mohlo priniesť ďalších 22 miliárd korún (0,9 miliardy eur).

MSP sú pilierom ekonomiky

S názorom zástupcov českých podnikateľov sa stotožňuje aj prezident Slovenskej asociácie malých a stredných podnikateľov a živnostníkov (SAMP) Vladimír Sirotko. Malí podnikatelia majú podľa neho v ekonomike veľký význam a vláda by mala ich pripomenky a návrhy jednoznačne brať do úvahy. „Vládny balíček je sporný

napríklad v otázke celkového odvodového zataženia pre dané subjekty. Vnímame to podobne ako naši českí kolegovia z AMSP ČR,“ uviedol na margo opatrení v Česku.

Porovnávať status zamestnanca a živnostníka v rámci daní a odvodov je podľa šéfa SAMP nezmyslom a rovnako aj platenie vyšších odvodov, ktoré majú podnikateľom zabezpečiť vyššie dôchodky. „Dôchodkový systém podlieha istému vývoju ekonomiky. Povedať podnikateľom, teraz vás zatažíme vyššími odvodmi, aby ste o 30 až 40 rokov mali vyššie dôchodok, nie je veľmi transparentné. Nemožno to dopredu odhadnúť bez dôkladných analýz a prepočtov,“ dodal V. Sirotko.

Odrazený útok Matoviča

Podobný, nie celkom vyargumentovaný prístup, ktorým dával do jednej roviny živnostníkov so zamestnancami, ukázal na Slovensku bývalý minister financií Igor Matovič v rámci svojej veľkolepo prezentovanej, ale nerealizovanej a dnes už zabudutej daňovo-odvodovej reformy z roku 2021. Podľa prezidenta SAMP Vladimíra Sirotku je však rozdiel medzi obomi kategóriami zásadný. Kým zamestnanec vykonáva závislú činnosť a dostáva za to mzdu, živnostník podniká vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, ručí celým majetkom a dokonca sám zamestnáva iné osoby. „Na malé podniky a živnostníkov sa treba pozerať nielen ako na zdroj potenciálnych príjmov pre štát, ale ako na samozamestnávateľov s množstvom rôznorodých povinností,“ zdôraznil V. Sirotko. 🇹

„Pre politikov nie je pohodlnejšia cesta k náprave verejných financií, ako zdvihnúť dane vystrašenej verejnosti.“

Lukáš Kovanda
hlavný ekonóm
Trinity Bank

Konsolidácia čaká aj Slovensko

Je zrejme, že aj Slovensko bude musieť zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť svojich verejných rozpočtov a zlepšiť rovnováhu medzi príjmami a výdavkami. Neminie ho šetrenie, otázne je, ako bude vyzeráť v praxi. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) aktuálne odhaduje udržateľnosť verejných financií bez dodatočných opatrení v pásme hlbokého rizika, konkrétne na úrovni 5,9 percenta hrubého domáceho produktu. Taký ročný objem peňazí chýba v rozpočte k tomu, aby sa dal považovať za perspektívne udržateľný.